UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Disputatio || excellentium. D. doctoru[m] Iohannis Eccij & || Andre[a]e Carolostadij q[uae] cepta est Lipsi[a]e || XXVII. Iunij. An. M.D.XIX.

Eck, Johannes
Karlstadt, Andreas

[Erfurt], 1519

VD16 E 320

Carolostadius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-32477

Visual Library

¶ Tertio deinde loco Bern: affert tanq̄ ꝓpoſito noſtro nō deſeruiente de quo vehentiſſ: miror cum nullus hoīm ſit qui ſpiret et Bernhar: legat quin videat eum nobis om̄ib: ſuffragijs ⁊ votis aſtipulantē. inquit em̄ Bern: in pͥmo nos nihil facere vbi nos habemus pure paſſiue. nec in vltimo ſed in medio hoc eſt cōſenſu quē dicit deum opari nobiſcū. vtrobiq̄ nobis eſt aliquid tributū Auguſt: ſententia Nec recipio gloſſema chariſſ: doct. qd dicit eſſe ſuū. ipſum quoq̄ ſen-ſum eſſe inſpiratū. nulla alioquin eſſet dr̄a int̄ pͥmū mediū et vltimū quin de⁹ om̄ia iuxta d. d. ſententiā totaliter efficeret et totum Bern: hoc loco inuertere.

Non mea gloſſa

¶ De ſecūdo pͥncipali ſi non me fallit memoria anteq̄ obſeruatiſſ: d. intentū ſuum ꝓbare niterer citra modeſtiā calūniatus eſt me qd plus agam cauſam meam q̄ cauſā fidei. Et dum eum expectarē eſſe ꝑtem. ꝯſtituit ſe iudicē. Per-gamus tamen etiā hoc ſuum ꝓpoſitū obruere. pollicer ornatiſſ: d. ꝓbaturum ſe opus bonū meritoriū et totum et totaliter eſſe a deo dudū ego petierā vt ex Eccleſie: pr̄ib: oſtenderet libe: arbi: habere ſe pure paſſ: ad opus bonū Nolo dicere qd querat diuerticula ſed illud qd eſt ſum̄a rei non ꝓgredi vult ad lucē ſed inducta diſpiciamus.

¶ Dum Auguſt: in li. de bono pſeue: c. 13. induxit. affirmantē volum⁹ ſed quid quid volum⁹ preparat volūtas a dn̄o. q: dn̄s opatur in nobis. ponderauit. d. multū illam ꝑticulam in nobis ſed neſcio an tm̄ ponderis habeat maxime qd auctoritas iſta nihil aliud ꝓbare poteſt niſi quod opus bonum ſit totū a deo qd et ſequentes faciunt. ſed qd totaliter fiat a deo nec apex vnus indicat. ſciat tamē d. d. opationē pͥmo meritoriā eſſe actionem immanentē nō tranſeuntē ꝓpterea non debet ei videri mirū qd deus operatur in nobis velle. nam extra hoīem opatum nihil confert ſic et de Eccle: precib: Deus virtutū cui⁹ eſt totū qd eſt optimū fateor Omne donū optim deſurſum eſt Idem de Cypriano ⁊ ꝑ eum inductis ſentio nam om̄ia bona fateor eſſe a deo et dico etiā eſſe tota a deo ſed nō totaliter. qd etiā nobis coopantib⁹ fiat. coadiutores em̄ dei ſum⁹ 1. Corin: 3. et Apli Euange: dei p̄dicabant deo coopante Marci. 16. Quare om̄is ſufficientia noſtra ex deo eſt Et vt Apl'us ait quid habes qd non acce-piſti? ſed vt docuimus hec dei motionē ſpālem ⁊ ſupnaturalē ꝓmeritis collau-dāt. libe: tm̄ arbi: voluntatē non tollūt Unde neſcio cui d. doctor Clariſſ: cecī-nerit cum adhortat eos qui actiuitatē libe: arbi: tribuūt vt meliora ſapiant ob inductas per Cypri: auctoritates ex. 2. Paralip: 20. hec dicit dn̄s Nolite ti-mere hanc multitudinē ⁊c. Et qd Dauid ait Om̄ia tua ſunt dn̄e ⁊c. Quaſi eſſet aliquis hō vl' tam hebes vel tā rudis qui ignoraret oīm rex creatorū bona oīa dn̄e attribui Nam hoc ſcire debet d. d. optimorꝫ theologorꝫ quos ipſe ſcholaſ-vocat cōſenſum nullā creaturā agere niſi deus vel gn̄ali motione aut ſpāli fa-ciat eā agere. Adeo qd plus de⁹ facit agēdo mediante creatura quam ageret ſeipſo Faſſus eſt em̄. d. d. ⁊ libe: arbi: ſuam habere actiuitatē Quare non ego in ſuam ſum tractus ſententiā ſed potius ipſe in ſchlaſticorꝫ deſcendit ſententiā niſi vel hodie ꝓbet mihi qd libe: arbi: habeat ſe pure paſſiue nec refert qd dicit ſe non legiſſe in ſcholaſticis. opus bonū eſſe totū a deo digner ſaltem adhuc legere ⁊ ſanctis illis pr̄ib: debitū honorē non auferre Thomā in locis hodie al-legatis Petrū longobar: antiſtitē illū in diſtinct: hodie citata cū Thoma ar-gentoracenſi et alijs qua de re niſi eruditiſſ: d. d. fortiora attulerit inuicta ſtat ſcholaſticorꝫ ſn̄ia et libe: arbi: a ſe non poſſe in bonum opus. attamē deo co-opante et adiuuante. aliquid em̄ tributū eſt vt caſtificet ſeipſum ſicut dicit. b. Iohan: et tandē mereat recipere ſecundū qd in corpe geſſit quēadmodū. b. Auguſt: li. 3. Hyponoſ: retributionē illam premij vel pene ad eū ſenſum ꝯfert.

Caroloſtadius.

¶ Egregi⁹ d. d. ſepi⁹ mihi obijcit qd ꝑlonga orōne vtar et neſcit ſe idē facere

¶ Hic ceſſatū eſt a quarta ad ſextam horā diſputa: nam anguſtia tp̄is ⁊ ꝑuitas

cipū dignitates intercedebāt.et diſputatiōis ꝑpetuitas ad dñicam vſq3 diem / horam primā.per preconem.denunciata eſt.

Poſtfeſtum viſitationis marie q̄d ſabato erat

Caroloſtadius.

In nomine Jheſu amen.

¶ Quod egre:d.d.mihi librox lectionē ſepi⁹ exꝓbrat nihilipendo immo is eſt vnicus precatus me⁹ qđ hoc ſtudiū meū poſteritati innoteſcat ceterum non curo qđ mihi preſcripta diſputatox obtendit nam leges diſputatox et nomē argutatoris mihi inuiſum eſt.in Theologia quidē diſputare eſt ſenſum ſcrip= turarū elicere.hoc pro primo et ſecundo.

¶ Tertio Egregi:d.doctor. Soluit argumentū aſſumptum de Eccleſiaſticis documentis c.43.ſed ad textum Auguſtini ex li.1.retract:adductum nihil di= cit.vtautem palam fiat omnibus quādo ſcriptura dicit nos habere poteſtatē boni operis illam voluntatē a deo eſſe cōceſſam legatur Auguſt:1.retract:ca. .zz. vbi dicit in poteſtate quippe hominis eſt mutare in melius voluntatem ſed ea poteſtas nulla eſt niſi a deo detur.

¶ Quarto.d.d.reſpōdendo allegauit.Bern: qui dicit cōſenſum bonū non eſſe ſine nobis vel ipſum mediū reputari nobis in meli⁹.et ꝑ hoc d.d.conať inferre voluntatē ſe habere ad primū tm̄ paſſiue.ad Scōm aūt actie.ideoq3 ſecundū eſſe quidē dei totū ſed nō totaliter.ſed contra. Nam Bern:clare dicit Et ſi nō ex nobis.nō iam tamē ſine nobis.et paulo inferius cauendū ē ne cum hec in= uiſibiliter intra nos ac nobiſcū actitari ſentim⁹ aut noſtre voluntati attribua= mus que infirma eſt ſed ſoli gratie. Hic quero ex d.d.quid intelligat Bern: cum dicit gratia opatur nobiſcū et opus bonū non eſt ex nobis ſed ex gratia.

Ad hec reſpondit Ecckius.

¶ Quidquid ſit de excuſatiōib: clariſſ:d.d. quas refellere nō eſt id inſtituti mei attñ illud nouū gloſſema ꝑ excellentiā ſuā allatū qđ diſputare in theologia ſit veritatē ſacre ſcrip:exponere nō accipio cū ſic diſputare nec ab Aug:ſumať li: zz.ↄtra fauſtū ſi me nō fallit memoria.heretici(.inquit.)vincere malūt q̄3 diſ= putare vbi eis ↄgreſſum im̄ꝑerat abnegatū non veritatis theolo:ſtudiū ſed qđ d.d.im̄ꝑerat primo me nihil dixiſſe ad locū Augu:ex.1.retar:c.10.quē tñ ſimul abſolui cū c.44.de Eccleſi:dogmatib⁹ nihil audiui eo loco ponderare Hoc audeo dicere nullū ex Auguſt:afferri locū in quo nō ſimul libe:arbi:aſſe rať coopatio. qđ vero caput affert.zz.eiuſdē libri in pñte q̄dē hoīs eſſe mu= tare voluntatē in melius ſed nō niſi detur a dño Fateor equidē et ſepe teſtatus ſum liberarb: et ſuā actiuitatē in bonū opus accipere a deo.ſi dať habet itaq3 datū ꝛ dato vtitur tñ in hoc gloriari nō oportet ne illud apľi nobis obijciatur prima ad Corin:4.quid habes qđ nō accepiſti ſed potius agnoſcamus cum Hieremi:ſcio dñe q: nō eſt in homie via eius nec eſt viri vt ambulet et dirigat greſſus ſuos. Om̄ia eñ illa et deo honorē debitū tribuunt et coopationē mi= niſterialē voluntati nō auferūt et predicta cū li:arbi: cōcordāt.b.Auguſt:li:z de pctōx remiſſione c.16.

¶ Ad ſcōm cum Eruditiſſ:d.d. Exiſtimat me non aſſequutū intelligentiā.b. Bernhar:ꝑpter ſubſequēs qđ etiā ipſum ↄſenſum non ex nobis fieri.b.Bern: affirmat Hanc vtiq3.obiectionē d.d.non formaſſet ſi ſcholaſticox traditionē fuiſſet ſequutus nam vocula.Ex principiū quoddā quaſi radicale ꝛ principale vnde actio ipſa oriatur ſed q: voluntas nō agit bonū niſi q: acta. ob hoc iu= ſtiſſime b.Bern:negat bonū opus fieri ex nobis.ꝑ om̄ia ↄſentiēs apľo q: non agamus aliquid ex nobis quaſi ex nobis ſed ex gratia dei ꝑuenīente.qđ btūs Ambro:de vocatione genti: ꝑſudit apte declarās ex ipſa ſententia apľica qđ iuſti aguntſpū dei.non ꝑpterea auferri libe: arbi: et ꝑ hoc arbitror reſolutam Clariſſi:d.d.dubitatinoē quantū interſit inter iſta tria.in nobis.qđ nō ſufficit Ex nobis qđ non attingimus. Nobiſcum qđ noſtre poteſtatis eſt.